

BONA PAU

PREMSA
CORONA

Nº. 574 - Any XLVIII - MONTUÏRI - DESEMBRE - 2000

L'homenatge a
38 músics de
més de 50
anys, l'acte
més emocio-
nant
de la festa de
Santa Cecília

○
La coral
Mont-Lliri oferí
un selecte
concert amb el
nou director

El curs de flabiol i tamborí que va començar el mes passat ha tengut bona acceptació

Recollida de residus

Segons les dades proporcionades per la Conselleria de Medi Ambient del Consell Insular, durant el trimestre Juliol, Agost, Setembre s'han recollit a Montuïri 15.587 kgs. de paper-cartró i 19.958 de vidre. Així, pel que va d'any, sumen 41.772 de paper-cartró i 72.474 de vidre.

El preu de la recollida de fems, puja

Segons manifestacions del President de la Mancomunitat del Pla, el preu anual de la recollida i incineració de residus que fins ara era de 13.374 pessetes anuals passarà a 17.366 per habitatge, si bé es podrà abonar amb dos pagaments anuals.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socías, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Gabriel Camps Ferrer i Miquel Mascaró Crespi.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Sensibilitat

El Patronat de Música de Montuïri ha donat una agradosa mostra de sensibilitat i emotivitat en voler retre un homenatge als músics —jubilats i en actiu— de més de 50 anys. Un positiu agraïment a una noble tasca cultural i artística.

Defectuós

Moltes de les alabances o queixes que se senten pel poble provenen quasi sempre de persones que comparteixen o rebutgen les idees polítiques dels al·ludits. Un defecte que s'hauria d'eliminar i veure més en cada persona un país o compatriota montuïrer.

BREUS

6.487.200 pessetes per al Centre Sanitari.

La Conselleria de Sanitat i Consum ha destinat 6.487.200 pessetes al Centre Sanitari de Montuïri, si bé ja foren inaugurades pel President de la Comunitat Autònoma el passat 29 de juny.

Poemes de Bartomeu Sbert

El que fou fa una quarantena d'anys col·laborador esporàdic e Bona Pau i ara director de la revista "S'Unió de S'Arenal", Bartomeu Sbert Barceló, ha recopilat en un llibre, "Recordances d'Ahir", de 136 pàgines, uns quatre-cents versos escrits al llarg de la seva vida, en el qual glosa diversos aspectes sobre temes amorosos, records, felicitacions, tasques del camp, festes... Enhorabona, Tomeu!

"Estel de Llevant"

Aquesta associació pro salut mental de la Comarca de Llevant, ha estat fundada a fi de proporcionar una ajuda a les persones amb discapacitat mental i millorar la seva situació. Entre els diagnòstics d'esquizofrènia veim que se n'hi troba qualcun de Montuïri.

Projecte de desdoblament de la carretera

Recentment el Consell de Govern de la CA va acordar destinar 80 milions per a l'elaboració del projecte de desdoblament de la carretera de Manacor en el tram comprés entre Son Ferriol i Montuïri. Dies després es divulgava que aquestes obres tendrien un pressupost aproximat de 4.000 milions. Ara l'empresa té 12 mesos per redactar el projecte.

Fàbrica de joies en Es Revolt

Sembla que l'empresa turco-italiana "Lapis" vol muntar una fàbrica i botiga de joieria a les naus instal·lades en Es Revolt. Es donaria feina a 90 treballadors, 30 dels quals serien turcs i la resta mallorquins, preferentment residents a Montuïri. L'ex-batlle Ramonell ha rebut una oferta per esser-ne el gerent, si bé "no ho vull acceptar" —digué a Bona Pau—. Per altra part el PSM denuncia que la llicència d'aquesta fàbrica té irregularitats.

Editorial

Amb motiu de l'escrit de Felip Munar on manifestava la decisió de deixar de col·laborar a Bona Pau, el director va convocar els redactors a una reunió per explicar el que havia passat. D'aquesta reunió en feim el següent editorial.

En primer lloc cal expressar que en cap moment els redactors coneixien el que havia passat entre el director i Felip. Ho saberen quan els fets eren consumats. La reunió, per tant, es produí després de la publicació del número de novembre.

L'equip de redacció vol manifestar el fort rebuig a qualssevol tipus de pressió provinent de qualssevol sectors socials o polítics de Montuïri que pretenen que la revista **Bona Pau** sigui del color que ells veuen i volen controlar el que s'hi escriu. És realment antidemocràtic i un atemptat contra la llibertat d'expressió insistir al director o a qualsevol redactor perquè una persona deixi d'escriure a causa dels seus articles.

Recordam als lectors que si no s'està d'acord amb un escrit, hi ha la secció de cartes al director per exposar les seves opinions acompanyades de la corresponent firma.

Un punt que va quedar ben clar és que la revista ha de fer política en el sentit autèntic, tot i que aquest mot avui s'ha desprestigiat pel mal ús que se'n fa. Ha de servir per fer poble, ha de donar cabuda a tothom, ha de ser crítica amb qui representen els diferents estaments del poble i no ha de callar —com ha passat a vegades— davant certes actuacions. En canvi, sí que ha d'estar allunyada de partidismes i no ha d'afavorir ni menysprear determinats partits polítics. Política i partits polítics són termes diferents. Fer política és bo, constructiu i necessari; afavorir o menysprear un partit polític des d'una publicació que ha de ser de tot el poble, és censurable.

Després de totes aquestes reflexions, es va acordar la creació d'un Consell de Redacció que, a la vegada que doni suport al

director, analitzi i valori els escrits mensuals. Valoram la feina i dedicació del director i és ben clar que sense ell no hi hauria revista, diguin el que diguin els detractors d'un i altre vent. Pensam que les pàgines han de romandre totalment obertes; que un grup de redactors s'ha de reunir per parlar del seu contingut i trajectòria i, especialment, creim que hi han de tenir cabuda els textos que siguin firmats i redactats amb respecte i serietat. La crítica i autoavaluació són peces bàsiques per a la formació humana i social.

Volem expressar que ens ha sabut molt de greu el que ha passat amb Felip Munar per la qualitat de la seva ploma, per la il·lusió que havia demostrat i per la contribució desinteressada a Montuïri.

Per unanimitat, el director i tots els redactors —en veu ben alta— li demanam que es reincorpori a la revista, que no es deixi vèncer per pressions alienes a **Bona Pau**, i que els qui ens consideram els seus companys, rebutjam. La seva ploma enriqueix la revista i prescindir d'ella és un luxe que aquesta publicació no ha d'assumir.

D'aquí a un any **Bona Pau** complirà el 50 aniversari. Tant de bo que aquests fets serveixin per millorar i per actuar en positiu. La millor celebració serà mantenir i millorar la seva qualitat i la incorporació de saba nova.

Amb motiu de la patrona Santa Cecília, els músics majors reberen un merescut homenatge

Dos dits de seny

En el lloc de l'altre

Quan un es mou una mica tot d'una se n'adona que per tot arreu es troben persones ambicioses que es volen aprofitar dels altres. En canvi, els pocs que sense egoisme tracten de servir la resta, disposen de molts d'avantatges.

Hem sentit dir moltes vegades que quan un se sap posar en el lloc del qui escolta i té la suficient manya per comprendre allò que desitja l'altre, no s'ha de preocupar molt, perquè ben prest obtindrà tot quan desitja d'aquella persona. O sia que primer s'ha de despertar en l'altre aquell determinat desig, i si ho aconsegueix es pot dir que està amb ell. I qui no disposa de la capacitat suficient per lograr-ho va tot sol pel món.

Fins i tot aquesta mateixa observació es podria fer als pares que no són capaços de poder aconseguir dels seus fills allò que haurien de fer. Caldria que qualque vegada (o moltes) els pares s'aturassin a pensar: "Com i què podem fer per aconseguir del nostre fill que deixi de fer allò que és perjudicial per a ell, sense obligar-lo, o que faci aquella altra cosa que li és beneficiosa, fent que ell mateix ho desitgi?"

Quan estam units entre amics o amb persones que pretenen un mateix objectiu i a nosaltres se'ns ve una idea lluminosa, en lloc de voler-nos donar importància que som nosaltres els qui l'hem tenguda o en lloc de voler demostrar que la resta pensi que és nostra, per què no fer tot quan sia possible perquè se suposi que es seva? Pensem que si volem situar els altres de la nostra part, primer hem d'aconseguir que confiïn en nosaltres.

Salomó

Si sabem fer ús de la nostra mútua llibertat, hi ha lloc per a tots

Si la naturalesa ens ha donat dos ulls, esquerre i dret per poder mesurar les distàncies i veure en relleu, cal emprar-los com pertoca. Les cucales eren per a les someres i els ases que tot el sant dia donaven voltes a la sinya. Nosaltres, com a persones lliures i amb capacitat de raïocini no portam cucales, a no ser que nosaltres mateixos ens les posem.

El mes passat i aquest havien de sortir les dues darreres *Recordances* que tenc preparades. Tot un dia s'acaba, tot té fi. El novembre fou l'excés d'original, molt més important que els meus coverbos i

ara, la *moguda* amb motiu de l'abandó, segur momentani, d'en Felip Munar, fan que la meua història o romanço quedi ajornada i en el seu lloc hagi fet una glosa, tipus d'expressió escrita o oral, que consider la més idònia en la nostra llengua, perquè, per damunt de tot, les deim o escrivim tal com pensam i parlam, i qui diu o escriu allò que pensa no pot fer mai mal.

Per primera vegada firmaré amb dos noms: la glosa amb el que més m'agrada, aquesta nota aclaridora, amb el que figura en els documents oficials. A en

Felip Munar, a qui no conec, malgrat ens haguem engrescat més d'una vegada des d'aquestes mateixes fulles, li deman de tot cor que continuï amb els seus escrits. Si fa ús massa del *botafoqueiro* qualcú ja es cuidarà d'apagar-lo, Emperò ens fa falta i tothom el vol. El qui ha vist morir a Llorito *Es Pi Gros* i *Sa Timba* sap quan trist seria que s'enfosàs **Bona Pau**.

Biel Camps i Ferrer

Quan un es troba malalt sol anar tot d'una al metge peus, genolls, cervell o fetge tota malaltia és lletja tant si és de baix com de dalt.

Sempre hi haurà un bon amic per dir-li: "fas mala cara" (una cosa tenc ben clara, ha embolicat, cosa rara, més d'un metge es pot fer ric).

Perquè com tots ja sabeu un li dirà: "Sa part dreta no em 'grada gens, està estreta com pels nirvis, no és condreta convé la mireu arreu".

Si va a un altre, opinarà: "Tens ben fotuda l'esquerra, el meu instint mai no s'erra, de quan començà sa guerra tots es mals venen d'allà".

Tothom pensa estar encertat i es malalt se'n va que vola, la família prest s'endola en un no-res s'agombola i entre tots l'han enterrat.

Ningú pot abraçar mai tot es mal, ni sa virtut: feina feta, es blat batut, bla, bla, bla, és temps perdut convé tenir clar es tornall.

Pel qui me vulgui escoltar aquí deix una advertència: "es molt bona d'esqueixar sa roba que està esquinçada". **Bona Pau** està cansada; en lloc d'una malmenada entre tots l'hem de cuidar. Quan la tenguem enterrada sol calrà anar a plorar als graons, la seva absència. Vius, idò, i paciència, pensem un poc en demà!

Biel de Sabor

La balearització en Horaci

Fa més de dos mil anys i no n'hem après la lliçó

El 15 d'abril de l'any 1935, Llorenç Ribet publicà aquesta frase: "El silenci, que és la veu de Mallorca, ho anega tot". Només 65 anys després podríem publicar aquesta altra: "La balearització, que és la veu de Mallorca, ho anega tot".

Què inclou la paraula *balearització*? Recordem tres afirmacions de l'editorial del dilluns, 16 d'octubre del 2000, al *Diari de Balears*:

1ª. "Un poble que no és capaç de protegir el seu medi natural està condemnat a desaparèixer".

2ª. "...La destrucció del territori mallorquí en les quatre darreres dècades no és una comèdia sinó un dels drames més tristes mai no viscuts en aquesta terra".

3ª. "És cert que el formigó ha duït moltíssim de benestar, però també la ceguesa més absoluta respecte al que els espera a les generacions futures (...) O se salva ara el que queda de l'Illa o el desastre serà irreversible".

En resum: A *balearització* hi trobam

incapacitat d'un poble per protegir el propi territori; la destrucció d'aquest territori durant quaranta anys seguits; la insensata imprevisió de cara al futur fins al perjudici dels propis fills.

Horaci, el poeta llatí, un dels més grans literats que donà Roma, visqué entre els anys 65 i 8 abans de Crist. En el llibre segon de les seves Odes, concretament en l'Oda número 15, es queixa de les següents coses: ja prest les sumptuoses cases deixaran poques quarterades a les arades; per totes parts es veuran safareigs (avui diríem piscines) més grosses que un llac; arbres i plantes de jardí substituiran vinyes i oliveres. Res de tot això era la norma dels avantpassats, els quals no permetien que cap casa privada tengués el pòrtic tan ample com els dels edificis públics i la llei prohibia el menyspreu de cap terreny encara que, per atzar, només estigués cobert d'herba.

En el llibre tercer i a la primera Oda els versos d'Horaci canten (jo ho diré en

prosa): els peixos s'entenen que la superfície de les aigües va essent reduïda a causa de les moles que es llancen a alta mar; en ella assíduament aboquen pedra tosca el contractista, els seus operaris i també l'amo ja fatigat de la terra ferma.

És clar que Horaci no usa la paraula *balearització*, però també ho és que tot quant diu és *balearització*. La vergonyosa paraula no existia en temps d'Horaci. La naturalesa de les Balears estava intacta fa més de dos mil anys. Però en temps d'Horaci ja hi havia homes responsables del deteriorament del propi país, quina vergonya! I contra aquests responsables el savi literat aixeca la pròpia veu poètica indignada. Quan n'aprendrem la lliçó?

Horaci tenia la seva pròpia finca rústica prop de Roma, que es deia *Sabina*. Per això conclou aquesta primera Oda del llibre tercer amb aquests dos versos:

*Per què canviar la vall de Sabina
per riqueses que causen majors inquietuds?**

Josep Oliver i Verd

* En llatí: *Cur valle permutem Sabina
divitias operosiores?*

BANCA MARCH

**Desitja a tots
els montuïrers
unes bones festes
de Nadal i Cap d'any
Molts d'anys!**

Els batles amb el Conseller de Presidència, Antoni Garcias, després d'haver rebut el pergamí commemoratiu

Montuïri i altres 12 viles mallorquines es congregaren a Lluç per celebrar el 7è centenari de la seva fundació

Uns pocs més més cinquanta montuïrers amb el batle al front peregrinarem el 12 de novembre passat a Lluç per celebrar amb altres 12 pobles mallorquins el 700è aniversari de la declaració d'aquests poblats com a vila reial.

Allà uns 2000 veïns procedents de les viles set-centenàries fórem rebuts pel Prior del Santuari, el qual ens donà la benvinguda. Des de la plaça dels pelegrins ens traslladarem, procedits d'una banda de xeremiers, al centre d'acolliment on el mateix Prior concelebrà l'Eucaristia amb capellans de la majoria dels pobles participants, acabada la qual, la historiadora Maria Barceló –la qui fa quasi un any pronuncià a Montuïri el pregó d'obertura dels actes dels 700 anys– va detallar en una històrica conferència alguns dels trets comuns sobre la formació d'aquestes viles, fets recollits o no a la

carta de poblament del rei Jaume II.

Tot seguit es va oferir en aquell mateix lloc un pergamí commemoratiu d'aquesta trobada, una reproducció del qual també fou donada a cada un dels batles de les 13 viles allà reunides. I a les dues del migdia tres grandioses paelles d'arròs foren suficients per assaciar la gana dels pelegrins allà concentrats.

Les 13 viles set-centenàries són: Binisalem, Campos, Capdepera, Felanitx, Lluçmajor, Montuïri, Petra, Porreres, Santanyí, Sant Joan, Sant Llorenç, Sa Pobla i Selva.

O. Arbona

Servei Nòmina

Tregui el màxim
partit de la seva nòmina

I, a més,
multipliqui-la
x10
amb el Préstec
Nòmina

Amb targetes
gratis

15%
de dte. en
assegurances

 "la Caixa"

Hotel Rural Es Figuerol Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

S'ha dit que...

Enguany en el cementeri, sobretot les dones, s'han tornat queixar de la grava en els caminals i del perill de torcedures de peus. Per això demanen que de la millor manera se solucioni aquest incòmode trespòl.

*

Tota vegada que la gent diu: "Per Tots Sants, magranes i esclata-sangs..."enguany les magranes s'han podrit molt i els esclata-sangs han estat tan mals de trobar que quasi no els hem tastat.

*

Els alemanys, que poc a poc es fan amos del terme i de Mallorca, l'altre dia escrivien a un diari d'Alemanya: "Per què aquests beneïts venen les seves terres als alemanys". "D'aquesta manera -afegia un comentarista d'aquí- els alemanys conqueriran Mallorca sense cap desembarcament bèl·lic".

*

Mallorca, que ha absorbit totes les invasions en el decurs dels segles, perilla ara que els estrangers ens absorbeixin a nosaltres".

*

Per què la contraportada del programa de Sa Fira està al revés? a qualcú li agradaria saber els motius.

*

Molt contents varen romandre aquells incrèduls que es pensaven que als rebuts de la contribució d'enguany hi aniria inclòs l'augment del Pla Mirall. No va ser així i tots contents. "Veurem l'any que ve", digueren.

*

El president Antich en pla informal vengué a Montuïri dia 4 de novembre i dins Can Pieres fou saludat pel director de Bona Pau i parlaren de temes relacionats amb la Premsa Forana.

*

Seria convenient que s'arreglassin els excusats públics del Puig de Sant Miquel. S'ha sabut que recentment una excursió que amb autocar havia de venir-hi, canvià de ruta per aquest motiu i es dirigí a Pina.

*

Un montuïrer que fins ara s'anomenava Pep a partir d'ara l'hauran de cridar per Pere Antoni. Ja és oficial, diu ell. Altres, però, demanen en to jocós si l'hauran de tornar batiar.

*

És de destacar el ressò que ha tengut la qüestió de Felip Munar. Bon senyal. És una prova que la revista és molt llegida i gaudeix de bona salut.

*

Des de la venguda del nou rector, la rectoria ha reviscolat. És molta la gent que hi entra i surt; petits i grans hi acudeixen.

*

Els "quintos" del 50 són uns "refredats". Feren el sopar de la "quintada" i només hi assistiren vuit persones, entre homes i dones. I això que més de trenta havien dit que hi anirien.

*

El jugador Nadal del Mallorca,

VAQUES LOQUES

amb la seva família, fou vist a s'Hostal el dissabte vespre de dia 25 amb el seu pare i un germà, després del partit amb el Vila-real. Segur que aquí encara celebrava la difícil victòria.

*

Sa tia Antonina té un moixet i de nom li ha posat Xandro. Però ara resulta que és tan viu i tan espavilat que ha volgut ser soci de Sa Bona Pau. I no sabeu per què? Idò tot és perquè voldria que incloguessin el seu nom damunt sa revista.

*

A fi de tapar la boca d'un sector de participants al dinar de Santa Cecília, convendria que anys vinents el sorteig que fa el Patronat en lloc de fer-ho amb el noms de persones, se sortejàs mitjançant números. Així s'acabarien les suspicàcies i els mals pensaments.

En Xerrim

bar

Ca na Poeta

music

Carrer Major, 7

Telf. 64 65 29

Montuïri

L'Ajuntament informa

La personalitat del municipi a través de l'arxiu

Amb motiu de la commemoració del 700 aniversari de la fundació de la vila real de Montuïri i coincidint amb la celebració anual de Sa Fira, s'inaugurarà una exposició basada en el fons documental que es troba depositat a l'arxiu municipal. Aquesta mostra vol recollir l'evolució de la dinàmica municipal de la vila així com donar a conèixer la importància i el valuós patrimoni documental que es conserva a l'arxiu de Montuïri.

La funció bàsica d'un arxiu municipal és la de conservar i custodiar la documentació generada per les diferents àrees o negocis de l'Ajuntament. Durant totes les èpoques s'han dut a terme tasques per a la conservació dels documents, com a part de la hisenda d'un poble. D'aquesta conservació en condicions òptimes i amb la descripció de cada sèrie documental d'una manera exhaustiva, depèn el que es tengui un arxiu disponible per a la seva consulta i que els documents es conservin el millor possible.

L'arxiu consta d'una part històrica on es troben documents de més de 25/30 anys cap enrere, que es conserven en forma permanent, i una altra part formada per documentació més recent; seria el cas de l'arxiu administratiu format per la documentació generada a les oficines municipals i que es conserva durant 5 anys al propi consistori. Passat un temps es deposita a l'arxiu per a la seva conservació definitiva.

L'arxiu municipal ha estat ordenat i reorganitzat diverses vegades al llarg de la seva existència. En un primer moment, concretament l'any 1938, fou organitzat pel Pare Andreu de Palma, durant la seva visita al municipi i posteriorment, ja durant la dècada dels 80, moment en el que augmenta l'interès referent a la conservació i patrimoni documental i es feren plans d'actuació al respecte, es va reorganitzar l'arxiu per part d'un equip tècnic municipal.

Actualment està en procés de finalització de la descripció de les diverses sèries documentals, principalment de l'arxiu administratiu, encara que continuament es va produint documentació per part de les

oficines municipals i la tasca de conservació de documents s'ha d'anar fent de forma regular.

Físicament l'arxiu estava situat a les dependències del propi Consistori on es va reorganitzar en un principi, per passar anys després a un altre edifici situat al carrer Major, on actualment es conserva la documentació.

Quan al seu interès per mostrar la importància de l'arxiu municipal de Montuïri hem de dir que és sens dubte d'una gran riquesa documental des de tots els punts de vista, ja sigui històric, jurídic, estadístic o social. Hi podem trobar documentació de tot tipus, que es remunta fins a principis del segle XIV.

A la mostra hi podreu trobar un recull representatiu de documents de diverses èpoques i característiques. Així trobareu documentació referent a la Cúria o Cort Reial, una de les sèries més antigues que es conserven a l'arxiu i que té com a més antic testimoni un plec datat l'any 1305, assent a més el document més antic del que es té notícia a l'arxiu.

L'exposició que ens ocupa i que podríem definir com una retrospectiva de la història basada en les fonts documentals, també es poden contemplar documents tan interessants com ara pergamins dels segles XIV-XVI, llibres de determinacions de consell que serien els llibres d'actes més antics del Consistori i que recullen les actes de l'antiga Universitat, datats entre els segles XV-XVI, llibres de mostassaf que recullen documentació referida a les competències d'aquest càrrec públic. També veurem els llibres del claviari que tenia com a principal funció la de ser responsable de l'administració econòmica de la corporació.

Mostrarem a més una sèrie de llibres de talles o impostos municipals directes; llibre de Cadastre municipal; llibres de deixes pies i almoines, i altra documentació com ara Bans i edictes de l'Ajuntament i que es refereixen a Montuïri, principalment dels segles XVIII-XIX; així com també mapes i plànols referents a edificis emblemàtics de la localitat; padrons d'habitants de la vila, així com una selecció de documents de

Casa del carrer Major on actualment es troba l'arxiu municipal

principis del segle, principalment llibres d'actes amb notícies i resolucions prou interessants i curioses.

Per tant convidam a fer un recorregut per la història local i per un món, el dels lligalls, llibres i plecs que sens dubte interessarà i donarà una nova visió de la personalitat del municipi, i per altre costat es veuran reflectides les tasques dutes a terme a l'arxiu per, de qualche manera, salvaguardar la riquesa cultural d'un poble que ara més que mai està de festa.

Tot això ens motiva i ens impulsa a continuar una tasca tan important com la de conservar els "papers antics" i donar testimoni del passat, però també donar les bases per a la història futura i aprendre al mateix temps a valorar millor la vida d'aquesta comunitat històrica, a través dels documents que donen constància dels esdeveniments més rellevants.

Esperam poder contribuir a donar a conèixer les funcions i tasques bàsiques del que és un arxiu municipal, fer més propera a tothom la història local i donar pas a futures iniciatives d'aquest tipus que ens serveixin per conèixer i conservar el ric tresor documental del que gaudeix Montuïri.

Eva Cardell Ramis
Novembre de 2000

Rehabilitació del portal dels homes

A principis de mes es varen començar les obres de rehabilitació del portal dels homes, però als pocs dies es varen haver d'aturar per dificultats tècniques.

Lectura de poemes

Dia 17 a la sala d'actes de l'Ajuntament tengué lloc una interessant lectura de poemes propis amb la participació de tres poetes mallorquins, de vàlua reconeguda: Vicenç Calonge, Gabriel Florit i Bartomeu Fiol. Josep Oliver en féu la presentació.

Conferència

Sobre "Sida i drogoaddicció: Drogues: nous plantejaments per a vells problemes" el metge internista de l'Hospital General de Palma i expert en temes de drogoaddicció, Miquel Barceló i Miralles va pronunciar dia 24, sota el patrocini de la "Fundació La Caixa", una conferència amb diapositives a la sala d'actes de l'Ajuntament, emmarcada dins els actes del 7è centenari.

Tercera Edat Persones Majors

Dia 22 de novembre dugueren a terme una excursió. Visitaren Esporles, Banyalbufar, Estallencs, Mirador de Ses Ànimes i Andratx. Dinaren a Western Park.

Presentació del llibre Montuïri abans de 1300

Com ja anunciàvem el mes passat, aquest 2 de desembre a l'església a les 8'30h es farà la presentació del llibre *Montuïri abans de 1300*, el segon de la col·lecció *Quaderns Montuïrers*, del qual s'és autor Bartomeu Gomila Jaume

El Batle i tota la Corporació municipal desitgen a tots els montuïrers amb motiu de Sa Fira, Nadal i Cap d'Any

Molts d'anys!

Dibuix autumnal (De Mateu Rigo)

Gent Gran

L'excursió que realitzaren dia 28 dis-corregué per Artà (on visitaren les coves), Costa dels Pins, Cala Ratjada. Dinaren a Can Tronca (Sant Joan) i acabà amb un bon ball.

També un grup de 12 persones de Montuïri va participar a l'illa de Cerdanya, concretament a l'Alguer, als Jocs de la Mediterrània que allà es varen celebrar els dies 23, 24 i 25 del passat novembre. Tornaren satisfets d'aquells inoblidables dies de convivència i esbarjo.

Altres actes

El passat novembre també se celebren altres actes, com fou la celebració a

Lluc del 7è centenari, la commemoració del Santa Cecília o l'excursió tira-tira. Dels quals en donam extensa ressenya a altres pàgines.

Tots els que feim

**Bona
Pau**

desitjam a tots els subscrip-tors, lectors i anunciants

Molts d'anys!

**Seguridad y
Limpiezas, S.A.**

Granio de Albaliles, 14

Tlf. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. San Castelló

07009 Palma de Mallorca

38 músics de més de 50 anys, homenajats amb motiu de la festa de Santa Cecília

Els actes organitzats per a la commemoració de Santa Cecília han tornat a congrega els montuïrers i les montuïres que estimen la música.

Dissabte, dia 18 la Coral Mont-Lliri va oferir un concert dirigit per Vicenç Juan Rubí, a l'Església Parroquial. Es van interpretar nou temes en un repertori que assolí peces populars, clàssiques i religioses. Els presents pogueren gaudir de veus, ritmes i melodies interpretades amb harmonia i molta il·lusió.

Diumenge, dia 19, es va celebrar una missa, cantada per la Coral Mont-Lliri, a càrrec del Rector, Miquel Mascaró. Era la primera vegada que el Rector i el Director de la Coral assistien a aquesta festa, a causa de la seva recent incorporació a les activitats de la vila de Montuïri.

L'acte central de la festa d'enguany fou l'homenatge que es va dedicar als músics i a les músiques, majors de 50 anys, que han estat membres de la Banda de Música.

En l'actualitat, a la banda predomina la joventud

El President del Patronat, en representació de la Junta Directiva, Mateu Rigo, va agrair l'assistència del públic present i va llegir un parlament en el qual recordava el grup de persones de Montuïri que fa 27 anys va considerar necessària la creació d'aquesta associació per tal de fomentar la música i la cultura del nostre poble; es va referir a les activitats i àmbits d'actuació del Patronat així com a les activitats del grup excursionista S'Esbart

des Pla; també demanà a les institucions inversió en cultura, agraf als pares i mares la transmissió als fills i filles de l'amor vers la música, comunicà la recent estrena d'aules noves de l'Escola de Música, va reconèixer la importància de l'alè econòmic de les quotes dels socis i de les sòcies, considerà l'esforç de totes les persones que han format part de les successives Junes Directives i esmentà la gratitud del Patronat a la tasca de la Coral.

**Amb motiu de
les festes de
Nadal i Cap
d'Any volem
desitjar
molts d'anys
a tot el món**

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

FLOR DE MURTA

Plantes • Flors • Pinsos

Accessoris per a animals

Productes manteniment piscines

(Servei a domicili)

Montuïri • C/ Palma, 163 • Tlf. 971 64 65 90 - 61 72 27

L'homenatge als músics majors i jubilats fou molt emotiu

L'acte es va centrar, a continuació, en el reconeixement públic a la tasca d'aquelles persones que dedicaren part de la seva vida a la música com a membres de la Banda de Música de Montuïri. Els homenajats foren els 38 següents: Rafel Massanet Miralles, Antoni Ribas Tous, Joan Beltran Solivellas, Pedro Fernández Boluda, Pere Antoni Gomila Amengual, Joan Sastre Miralles, Josep Serra López, Miquel Miralles Amengual, Jaume Mesquida Mas, Francesc Ferrer Miralles, Tomeu Isbert Manera, Julio López Bernal, Toni Miralles Mas, Guillem Miralles Mayol, Tomeu Amengual Mora, Joan Arbona Arbona, Miquel Mora Mas, Sebastià Grimalt Munar, Antoni Grimalt Munar, Julio Serra López, Miquel Mas Arbona, Biel Mas Arbona, Joan Segura Forteza, Rosario Alonso Delgado, Catalina Miralles Cerdà, Joan Mesquida Pocoví, Joan Marimón Pizà, Pere Miralles Roca, Biel Sampol Cerdà, Bernat Marimón Pizà, Josep Lladó Miralles, Josep Roca Mas, Cristòfol Massanet Arbona, Llorenç Bibiloni Moragues, Antoni Cirer Joan, Gabriel Bauzà Sancho, Honorat Cerdà Verger, Onofre Servera Llobera.

Tots hi eren presents. A l'acte de reconeixement es va reclamar la presència de cada un d'ells i se'ls va lliurar un distintiu amb el seu nom, un llibre de música, un dibuix personalitzat, un C.D. de música clàssica i una flor per compartir. Cada persona ho rebé de mans dels tres músics més joves de la Banda o d'algun familiar, en el cas que també fos músic de la Banda. Foren uns moments molts entranyables i emotius.

En la recerca dels noms d'aquests músics va sorprendre la gran quantitat de gent que molt o poc temps ha estat membre de la Banda i que ja no és aquí. I com

a gratitud a ells recordarem els noms dels Directors que la dirigiren en successius moments: Mestre Rafel "Putxo", Tomeu Sampol Cerdà "Sampol", Baltasar Pocoví "de Sa Mata" i Joan Socias Sastre "Vermell". Segur que, estiguin on estiguin, encara dirigeixen una banda.

L'acte es va concloure amb un concert

de la Banda de Música dirigida pels directors Pere Miralles i Miquel Angel Bisbal. L'himne de Montuïri, "Flor de Murta", fou escoltat per un públic que restà dret durant tota la interpretació.

A la sortida de l'Església, damunt els graons, es va fer una foto de grup. S'acostaven les dues del migdia i hi havia gana. El dinar per a dos-cents cinquanta comensals estava comanat. Era qüestió de no trobar l'arròs estovat. Músics, músiques, cantadors, cantadores, socis, sòcies,... melòmans en general... celebren un càlid dinar de companyonia amb viandes, rifes i regals.

En el moment de redactar la present crònica manquen les actuacions de la Coral Fra Juníper Serra de Petra, cedida pel Consell Insular, i la dels alumnes de l'Escola de Música i del Conjunt Instrumental. En aquests moments els alumnes estan assajant amb una gran il·lusió. Des d'aquí encoratjam els nostres alumnes i a

Vicenç Juan Rubí, director de la Coral Mont-Lliri

Músic, sacerdot i capellà de "Bon Sosec" i de la capella Sa Garriga de Son Sardina. Ha dirigit l'escolania Blavets Lluc i també fou organista d'aquesta agrupació durant 25 anys. Des de fa 20 anys és el director, fundador de la Coral Antics Blavets. Com organista ha format part de diverses agrupacions de música de cambra. És reconegut com arreglista especialitzat en cant coral. És compositor. Pròximament a Lluc estrenarà la seva darrera obra: una missa per a cor i orquestra. (Així fou presentat al concert de dia 18)

tot el professorat perquè continuïn amb tanta dedicació la tasca musical i educativa que justifica i anima l'esforç de tots. Molts d'anys!

La Junta Directiva

Manera

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:
Cart. Manacor, km. 28'5

Tlf. Magatzem: 64 67 44
" " : 64 60 95
" Particular : 64 61 73

07230 Montuïri (Mallorca)

Llorenç Mayol Verger "Fideuer" i Joana Sánchez Sánchez mostren alguns retalls de la seva vida

Hem estat durant una hora i mitja o més al seu domicili amb aquest matrimoni. Ell, Llorenç Mayol Verger; Joana Sánchez Sánchez, ella. Defora, una brusca persistent impulsada per un ventet viu deixava el carrer com un mirall on s'hi reflectien la llum dels fanals. Feia fred, però nosaltres no en teníem. Asseguts al costat de la xemeneia on hi cremaven dos troncs abrinats de garrover vell, una temperatura càlida ens acompanyava. Dins aquest ambient la parella esmentada i l'entrevistador canviaven impressions. Avui és difícil trobar una foganya com la descrita. Devora ella evocam temps passats. Els nostres padrins ens hi relataven els seus contes i les millors històries. Les dues persones assenyalades són senzilles i normals que han lluitat, han treballat constantment per pujar els fills.

Tal volta la paraula normal no és la indicada per qualificar-los actualment, quan la normalitat en el dia d'avui consisteix en voler tenir un cotxe millor, un xalet vora la mar, viatjar... No. Ells no aspiren a més del que tenen. "Estam bons; el que tenim sense abusar ens basta per viure; no sofrim mancances, tenim quatre fills... què volem més?", ens

diu en Llorenç mentre na Joana el mira aprovant el que diu.

En Llorenç va néixer a Montuïri el 24 de juny de 1925. Té, per tant, 75 anys. Foren tres germans: Llorenç, Joan i Jaume. Aquest darrer morí molt nin, només tenia onze anys.

Quasi tota la vida ha fet de bracer. Veurem més endavant a quines feines es dedicava.

Na Joana va néixer l'any 1937 a Barranda, llogaret de Caravaca, província de Múrcia. Tampoc tenia una professió determinada. Treballava al servei d'alguna casa o amb el que sortia. Molt normal dins la post guerra civil espanyola, on, dins certes zones de la Península, bastants famílies es veien en feines per subsistir. Foren tres germans

"Tallàvem uns 2.500 feixos de llenya i el forn de calç els consumia en uns 12 dies"

"Fa 50 o 60 anys ballàvem el tango, el 'fox', la rumba..."

i dues germanes. Abans de venir a Mallorca —a Montuïri concretament— l'any 1953 estava fent feina a un "cortijo" anomenat "El Palico", a la província de Múrcia, amb els seus pares. Quan arribà al nostre poble es posà de criadeta —l'expressió és seva— a ca l'amo en Gaspar "de Meià". Una família de la què guarda bons records, fins el punt que quan es casà sortí d'aquesta casa cap a l'església com si fos ca seva.

Hem estat escoltant el matrimoni mentre ens donaven aquests detalls i els troncs de garrover crepitaven a la foganya.

Es casaren l'any 1955. Tenen quatre fills: Llorenç, Maria, Josep i Joan, quatre nêtes i un nêt.

— On vares anar a escola, de nin, Llorenç?

— Després dels primers anys a ca ses Monges, on era costum, vaig passar a l'escola pública, a les Escoles, precisament l'any que les inauguraren.

Feim la mateixa pregunta a na Joana.

— Jo —ens diu— no vaig poder anar a escola, però sé llegir i escriure correctament perquè els meus pares me n'ensenyaren. A la Península les coses i els costum no eren els mateixos que els d'aquí.

— Quins mestres tengueres, Llorenç?

— Don Sebastià Perelló i don Rafel Bennassar. Consider que eren uns bons mestres.

— On començares a fer feina després de l'escola?

— Devia tenir uns 13 anys quan, a l'es-

Mecanografía Balear
SHARP — BROTHER
Fotocopiadoras - Fax - Máquinas de Escribir - Calculadoras

Venta de muebles y material de oficina, alquiler de máquinas de escribir, fotocopiadoras, fax, taller de reparación, mantenimiento de máquinas

C/. Balmes, 23
Tel. y Fax 971 247 342
Móvil 619 366 793

07005 Palma de Mallorca
e-mail: mecanografia@teleline.es
<http://www.terra.es/personal2/mecanografia/>

tiu, durant les vacances escolars ja estava llogat a Castellitx. L'any següent, tot l'any, a Can Ferrando de mosso de pastor. Després, tres anys a Son Coll d'en Punta, de missatge. Seguidament, al Puig Moltó... -es retura un moment- i més endavant, durant les messes, d'home d'era a Son Fornés.

- Vaja, no perdies el temps. I després?

- En aquestes altures jo era un jove quasi format i juntament amb en Toni i en Joan "Ros", en Macià "Pelut", en Rafel "Menut" i el meu germà Joan ens dedicàvem a fer pous i cisternes. Feina feixuga; fins i tot ens dedicàrem a fer algun forn de calç.

- Un moment. Això és un ofici que al nostre poble ha desaparegut. Podries descriure el procés d'aquest treball des del començament fins que la calç està feta?

- És una feina a la què hi has de posar molt d'esment, dura i cansada. Durant els dies en què la pedra es cou quasi no pots dormir. Primerament es comença per tallar la llenya que has de cremar al forn. El grup que treballàvem junts i que he anomenat abans, durant nou o deu setmanes tallaven no manco de 2.500 feixos. El forn era un pou rodó d'uns quatre metres de fondària per uns quatre metres també de diàmetre. Amb manuelles i perpal, d'aquells paratges arrabassàvem la pedra que havíem de convertir en calç i la posàvem prop del forn. Tot seguit col·locàvem a baix de tot, dins aquest clot esmentat, les pedres més grosses pujant les voreres com si peredàssim un pou amb una gruixa determinada. Quan arribàvem a ras de terra deixàvem una obertura d'uns 30 x 40 centímetres i continuàvem pujant per damunt la terra fins a una altària d'un metre i mig o dos, formant una cúpula en forma de formiguer, la qual tapàvem a damunt amb una pedra que es deia la clau. Amb llenya prima donàvem foc a baix del forn; contínuament, nit i dia, l'alimentàvem amb tota la llenya que havíem tallada. Per això ens havíem d'alternar i a vegades durant aquest temps algun de nosaltres no dormia més de tres hores al dia. Havíem d'anar vius que al formiguer de pedres de damunt, diguem-ho així, no li sortissin "llanternes" o sia que no es foradàs. Per aquests casos ja teníem preparat una pasterada grossa de fang d'argila, i tapàvem. Si feia bon

temps el forn cremava uns 12 dies sense interrupció, 13 dies si feia mal temps. Els forns de calç se solen fer en l'hivern.

- Quants de dies ha menester per refredar?

- Entre sis i vuit dies, també segons el temps.

- Per muntar les pedres dins el forn?

- Entre 15 i 16 dies. I diré una cosa molt important: la calç millor era la d'Artà i la de Montuïri.

Na Joana està escoltant el seu home amb atenció com si fos la primera vegada que sentís la història. Ens dirigim a ella.

- Saps, Joana, que parles molt bé el mallorquí?

- Oh, no era així -respon- el principi que estava aquí. Em trobava molt aïllada, no entenia res. Moltes persones majors amb qui tractava no sabien el castellà. Ho passava molt malament, em sentia molt tota sola, el poble era rar per a mi, però la cosa va canviar quan vaig posar-me de criadeta a ca l'amo en Gaspar de Meià.

- Quina opinió tens avui del poble?

- M'hi trobo molt bé. A més, el poble ha anat canviant. No sé com t'ho he de dir, però... em sent ara una montuïrera

(Continua a la pàgina següent)

OMEGA

Cindy Crawford's choice

New Constellation

The sign of excellence

(Ve de la pàgina anterior)

d'arrel.

Ens dirigim a en Llorenç.

– És inevitable, Llorenç, tractar una altra matèria.

Aquest es posa a riure endevinant la pregunta.

– Tots sabem agilitat en què et mous i tant com t'agrada el ball i la música. Has anat a classes de ball?

– No –diu rient–, n'he après tot sol. Això és una cosa que surt de dins un mateix.

– Quins ritmes i melodies es ballaven fa 50 o 60 anys?

– Aleshores estaven de moda el fox, el vals, el tango, la rumba, els pasdobles...

– Han canviat avui aquests ritmes i

estils musicals?

– Alguns d'antany encara es ballen, però ara s'estila el "merengue", la "salsa", la "samba"...

– Com començares a ballar?

– La cosa començà quan amb uns quants amics compràrem un fonògraf i fèiem balls a cases particulars i en l'estiu damunt qualche era. Eren els anys 40.

– Alguns conjunts o orquestres de la teva joventut?

– Ah! Era un gust sentir-les: les orquestres "Bolero", "Clippers", "Trashumantes", "Cadetes", Marimba"... quan les senties havies de ballar per força.

– Altres aficions que tens?

Els meus gusts són senzills: ballar, un

poquet de "tuti", el "toros" i el futbol per TV i recollir troncs i rabasses per cremar durant l'any.

– Joana: I tu?

– M'agrada molt el cinema, el ball i els "culebrons" de la TV –ens diu rient–.

– T'ha tractat bé, la vida, Llorenç?

– Ha estat dura, però em sent satisfet, com he dit abans. Tenim una casa, quatre fills, salut... què podem desitjar més?

Na Joana està escoltant el seu home fent signes afirmatius amb el cap. I aquest clou la resposta dient:

– Ens conformam amb el que tenim.

No sabem si se n'ha donat compte, però el que ha dit és una de les claus de la felicitat. En Llorenç irradia optimisme.

– Quina és, Llorenç, la qualitat que més admires d'una persona?

Està pensant un moment.

– Que sia això precisament: una bona persona i que tengui bon humor.

– Una música per a tu extraordinària?

– Les composicions de Gleen Miller.

Un dels troncs de garrover ja acorat tomba a la foganya deixant un caramull de caliu. Ens feim tots un poc enrere mentre formulam les darreres preguntes.

– Què enyorau del passat?

Es miren i contesta na Joana.

– Res en absolut; aquí i ara ens trobam molt bé.

– La darrera pregunta és per a tu, Llorenç: què li falta al nostre poble?

– Ah! Mira –ens diu–, és el meu poble i m'hi sent molt bé, però... li manquen noves vies de circulació, o sia, desviar el tràfic per les afores, per evitar l'excés de cotxes i camions per dins el poble, com han fet a altres pobles.

Deixam la calor de la foganya, però ens acompanya la calor humana d'aquest matrimoni. Quan sortim al carrer, la brusca fina, empesa pel vent, es clava a la cara. Aquest mateix vent ataca amb fúria els alts pins de les cases del Dau, els quals gemeguen i es vinclen perillosament. Mentre avançam el pas ens envolta una frase del matrimoni oblidada en els temps actuals del consum i despeses inútils: "ens conformam amb el que tenim".

Miquel Martorell Arbona

Taller mecànic Planxa i pintura

Constantino Ruiz Gonzàlez

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

Restaurant
Cas Carboner

(DIMARTS TANCAT)

Refrescs de noces, comunions, baptismes

Ctra. Manacor, km. 28 - Telf. 64 65 04 - 07230 Montuïri

COMMEMORACIÓ DLS 700 ANYS: 6è ITINERARI

Montuïri tira-tira: Ses Tres Fites*Davant l'anagrama del 7è centenari romangué el testimoni gràfic dels participants*

Uns 40 excursionistes de totes les edats, a les deu del matí del diumenge 26 de novembre del 2000 partíem de la plaça de la Vila després d'haver posat per a la foto de família.

Pujàrem la costa des Pujol, caminàrem tot el carrer del Molinar fins a Can Xorri, davallàrem a la carretera i des del Pou de sa Cova endavant duquérem a terme el 6è itinerari pròpiament dit.

En iniciar el camí de Son Palou un concert de lladrucs de cans, amb tots els tons i timbres que vulgueu imaginar, ens advertí que no ens havíem de desviar de la ruta. El camp autumnal se'ns presentà amb el seu vestit típic: contrast entre arbres caducifolis i ametllers, per exemple, i els de fulla perenne com els garrovers. Contrast entre les terres llaurades i les cobertes d'herba neta i verda. Una boira matinal feia les darreres, però encara posava la nota pròpia de tardor en el silenci i pau del camp quan els cans decidiren callar.

Camí dels Sons Muts i aturada al Son Mut d'en Guillem Perons i n'Antònia. El matrimoni ens obsequià amb uns "amargos" rodons tan bons com abundants i tassons de mistela: barra lliure. Gràcies a tots dos. A Son Mut arribà en Lluís Servera Sitjar, per dirigir ell la passada per Alcoraia.

Eren les 11'15h quan hi partírem.

Carretera vella de Porreres ja asfaltada i a la dreta el camí de la montuïrera antiga possessió. La boira vençuda pels raigs del sol no impedia veure una serra de Tramuntana amb tot el seu esplendor. Tampoc impedia detectar el tan cuidat conreu agrícola d'Alcoraia Vella.

I ara començà l'elegant desfilada de noms bellíssims que expliquen i justifiquen el seu paper inspirador en l'obra poètica d'en Lluís. Recordem-ne alguns. Turó de Sa Salla, turó de Son Moix, S'Alambrada, tanca de Ses Abelles, sementer de Sa Maimona, sementer Es Crespell, S'Hort de Sa Bova, es camí de Sa Font Blanca, es camí de Sa Garriga Gran, es cocó Pastera, es camí de Ses Tres Fites...

Sis fassers ens indicaren la proximitat de les cases. La nostra arribada coincidí amb la d'en Pau, el fill major de la casa. Ens esperaven na Joana Maria amb un grup de companys. Salutacions, retrat de família i continuació de l'excursió: la torre de Sa Sirena, S'Era, el tarongerar de s'hort, el safareig, la caseta dels caçadors... Ens aturàrem en una elevació de l'esquerra a contemplar Montuïri. La vista és impressionant: distribuïts en ventall s'hi destrien Santa Eugènia, Santa Maria, Alaró, Binissalem, Pina, Lloseta, Inca, Selva, Campanet, Búger, Alcúdia, Santa Margalida, en total 12 pobles. Al fons una

clara i enlluernant Serra de Tramuntana.

L'enfosada pedra de Ses Tres Fites és triangular; la cara superior, la vaig canar, té dos pams meus per costat i tres lletres gravades a la pedra de les tres cares laterals: M (terme de Montuïri), A (terme d'Algaida), LL (terme de Lluçmajor). Està situada a 329 m d'altària, és el punt més alt del nostre terme.

Passades les 12'45h sortírem per Can Mòn cap a Son Sastre. Visitàrem les cases dels senyors, en obres, contemplàrem els jardins i tot això mentre l'amo en Llorenç ens omplia d'amabilitat.

Pujàrem el camí de Son Garibai i a les 14'15h arribàrem a Son Massanet per dinar. En Francesc Ramis ens tingué un bon foc preparat i el Batle i la seva dona ens hi donaren la benvinguda. Dinàrem de gust, gaudírem de les ensaïmades de poma i del xampany, obsequi de l'Ajuntament i improvisàrem un cor de cantaires i un ball de bot. Ens sentírem molt units, contents i realitzats.

Tot s'acaba en aquest món. També e 6è itinerari de Ses Tres Fites. Però arribarà el setè. Anem-hi. Facem poble.

Josep Oliver i Verd

centre
d'anàlisis
biològiques
s.a.

Anàlisis Clínicas

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i
divendres: de 8'30 a 10 hores

Carrer l'Almoina, 49
Porreres
Tlf. 971 64 70 84

Assurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació
Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut,
Groupama, L'Aliança Novomèdic...

EL JACIMENT ARQUEOLÒGIC DE SON FORNÉS - I

Cap a una descripció exhaustiva

Acostant-se ja l'hora de la inauguració del museu de Son Fornés pretenem oferir des d'aquestes pàgines la recopilació d'alguns treballs arqueològics duts a terme des que s'iniciaren les excavacions el 1975. Volem, però, d'antuvi, dedicar un merescut record al qui fou el seu descobridor, el mestre Josep Sanz, de felicitat memòria, el qual, en una de les sortides que féu amb alumnes del Col·legi Públic de Montuïri, se'n va adonar que en aquell indret, pel que estava observant i palpant, possiblement s'hi trobava un poblat arqueològic. Poblat que posteriorment, segons els tècnics entesos en la matèria, esdevindria la vila de Montuïri, formada en època romana degut a una segregació de les poblacions indígenes dels voltants, com Es Velar de Sa Torre, Sabor, Mianes, i el mateix Son Fornés.

Com bé saben quasi tots els nostres lectors, aquest jaciment arqueològic està situat a uns dos quilòmetres i mig del casc urbà de la vila, dins la mateixa possessió de Son Fornés, exactament en el punt geogràfic 39° 35' 3" latitud i 2° 58' 13" longitud. I a l'actualitat la superfície delimitada per la presència visible de restes arqueològiques d'un o altre tipus sobrepassa les tres hectàrees. Podem dir, per altra part, que aquest jaciment ocupa una posició central en el pla de l'illa de Mallorca, circumstància que podria explicar la importància de les troballes do-

Corredor d'accés vist des de l'interior del talaiot. A la dreta s'observa l'obertura d'entrada a la petita cambra embotrada dins del mur

cumentades fins ara.

Son Fornés fou declarat Monument Històric Artístic pel Decret nº 2563 del 10 d'octubre de 1966. En el jaciment s'hi han realitzat vuit períodes d'excavació, entre 1975 i 1988, per un equip d'investigació de les Universitats de Barcelona i Autònoma de Barcelona. L'àrea explorada sols representa el 10% de l'extensió total del jaciment, si bé ha permès recuperar una gran quantitat de restes arque-

ològiques de diversa condició i naturalesa, com són edificacions de pedra seca, vasos i recipients modelats a mà i a torn, aparells metàl·lics, de pedra, d'os i una ampla varietat de restes orgàniques (fauna, ossos humans, llavors, fragments de fusta carbonitzats). Troballes que en conjunt han permès determinar l'ocupació pràcticament ininterrompuda d'aquell lloc per les diferents comunitats humanes per espai d'uns 1500 anys, aproximadament entre el 900 abans i el 650 de la nostra era. Ara bé, si qualche dia es disposa de tota la possessió de Son Fornés i terres al voltant del jaciment, és molt possible que encara s'hi trobin altres restes, les quals, en conjunt, permetrien fixar amb molta més seguretat les dimensions del jaciment.

Una part substancial de les investigacions duïes a terme han vist la llum a diverses publicacions d'àmbit local, nacional i internacional, si bé en posteriors edicions ens proposam oferir d'una manera succinta les quatre principals etapes de poblament de Son Fornés.

O. Arbona

Area de servei Ses Jardines

Estació de Servei

Mini-Market • Rentat de cotxes

Bar Restaurant

Berenars • Cuina casolana

Carr. Palma-Manacor Km. 29'3 • Tlf. 971 64 61 46 • Montuïri

Les dades han estat extretes del fullet informatiu sobre el jaciment redactat per la Fundació Son Fornés.

Cartes al director

Sr. Director:

Tenc per costum quan vaig per llegir **Bona Pau** el començar a llegir-la per la darrera pàgina. A la del passat mes de Novembre allò primer que vaig llegir varen esser les glosses d'Antònia Adrover i d'Amador Font, ambdues m'agradaren. La d'Antònia Adrover anima a Munar, Camps i Nicolau -jo mateix- a seguir escrivint per a **Bona Pau** almenys fins al 2002 que serà l'any de les nocces d'or.

Vaig haver de fullejar-la unes quantes vegades per llegir l'habitual article d'en Biel de Sabor i no ho vaig veure. El d'en Felip Munar sí que encara hi era però pel que sembla serà el darrer. No sé si en Biel Camps també ho ha deixat definitivament. El fet que no segueixin inserint les seves opinions m'ha causat una certa decepció ja que em priva de gaudir dels seus tan ben esposats temes i criteris.

Segons diu en Felip la causa és que ha rebut avisos i pressions perquè escriu de política. No comprenc com els seus articles molesten ja que amb bon criteri espasa la realitat, i a més amb entretinguda i amena expressió literària. Pens que si algú se sent ofès, troba que no ha reflectit la veritat o veu els seus enraonaments des d'una altre caire polític que a través d'aquestes mateixes pàgines, li contesti ja que dins una democràcia està el dret de rèplica i a opinar de la manera com un veu les coses.

Al meu parer un poc de política i crítica constructiva és bona i hi cap en aquesta revista; és més, trob que li dona més interès en llegir-la i guanya categoria.

Si el prescindir d'una ploma de la categoria d'en Felip és per mor que escriu sobre política, pens que així com ho fa en Felip que no té sentit. Entenc -i sé que n'hi ha que són del meu parer- que la revista **Bona Pau** així com tota la *Prensa Forana*, ha d'estar oberta a qualsevol idea o opinió política. Per això tenim democràcia.

Fa mesos havia escrit un article referent a les rèpliques que en Biel Camps i en Felip Munar es feien. No ho vaig enviar a **Bona Pau** perquè segurament tenia altres temes que considerava més interessants, per això aquest mes l'entreg perquè es publiqui a la secció de *Fora vila*.

Sion Nicolau
Novembre 2000

Carta a Felip Munar

Estimat amic:

Fa alguns dies em vaig trobar amb tu a la benzinera de Son Ferriol. Te fixares amb el meu cotxe, que és igual al teu, encara que tu el portaves molt més net. Quan volgueres esbrinar de qui era ens vam reconèixer i saludar. Feia molt de temps que no ens véiem, el darrer pic havia estat a la Trobada d'Escoles Mallorquines a Capdepera, però jo tenia una avantatge davant tu: feia molt de temps que coneixia les teves opinions sobre esdeveniments socials i les teves investigacions sobre quefers culturals d'aquests entorn tan estimat nostre. De fet, sobre la teva quimera de les figues i els seus diversos usos, ja me n'he aprofitat en més d'una ocasió per quedar bé amb els amics i amigues que ens visiten a casa.

I no se m'oblidarà la tristesa que tenies quan em vas contar que t'havien aconsellat deixar les col·laboracions a la Revista de Bona Pau. Te vaig dir que no m'ho creia. Però he pogut constatar que era ben cert.

La teva serietat a l'hora d'escriure, la sensibilitat que has mostrat en fets especials (record la tendresa de les cartes que vas dedicar als teus fills quan varen néixer i que publicares en forma de llibre), la teva tasca per la recuperació del nostre malmanat idioma, l'esforç per construir una educació de qualitat... no em poden deixar indiferent davant la injustícia que et feim els montuïrers.

Aquesta carta no sé si servirà per res, Felip, però m'agradaria que la poguessis llegir a través de la revista que t'ha pagat amb tan pobra moneda.

Una abraçada.

Joana Maria Fiol

Benvolguts montuïrers i montuïreres:

Ens dirigim a vosaltres per fer-vos partícips de la preocupació que tenim com a conseqüència de la lectura de l'article de despedida del col·laborador de la Fulla de Bona Pau, Felip Munar.

Abans de res voldríem dir que no ens uneix a en Felip cap vincle d'amistat personal més que res per aclarir que no ens mou una defensa personal -la qual també es mereix- sino un respecte profund a la seva trajectòria professional i un agraïment al temps

dedicat en col·laboracions a la revista.

A la carta de despedida llegim que en Felip ha estat convidat a abandonar la seva col·laboració presumiblement per haver fet referència i haver expressat el seu suport a l'acció de govern del Pacte de Progrés i a la figura del nostre company montuïrer Pere Sampol com a Conseller d'Indústria i Comerç. A aquesta forma tan particular d'acallar la boca a qui manifesta obertament una opinió i la firma amb el seu nom només s'ens ocorre tildar-la de Censura o coartament a la llibertat d'expressió, l'ús de la qual correspon com a dret a qualsevol ciutadà.

Desconeixem la propietat de la Bona Pau però intuïm que tan si correspon a l'Església, a l'Ajuntament o bé a tot el poble -i en dir a tot el poble ens referim a cada una de les persones que habitam a Montuïri- ens sembla sobrat i prepotent que una sola persona, segurament pressionada anònimament no es sap per qui, pugui prendre la decisió d'amonestar algú perquè abandoni les seves aportacions escrites i més si ens atenem als articles en qüestió que recalquen actuacions i parers que al firmant li pareixien dignes de comentari, sense faltar al respecte a ningú.

Dubtam que hi hagi algun mitjà de comunicació o responsable d'aquell que, rebent subvencions dels estaments públics, pugui practicar la censura. En aquest context volem denunciar que la política, si d'aquest tipus en catalogam l'estil dels dos articles als quals ens referim, aquella que fa por no és la que es mostra obertament i dóna la cara. La política que fa por perquè acalla i acovarda és la que s'amaga i no es veu i pensàvem, ingenuament per lo vist, que restava enterrada des de l'any 1975.

Com diria Salomó, senyor director: tingueu dos dits de seny. Nosaltres us volem demanar que reflexioneu un cop més sobre els motius que us han portat a rebutjar les aportacions d'un dels vostres col·laboradors. No us sentigueu pressionat per un petit sector de gent. Donau opcions a totes les ideologies polítiques democràtiques, creieu-mos quan us deim que tothom és important i necessari... no fos cas que en un proper "s'ha dit que..." sortís allò de MONTUIRI ABANS UN POBLE DE PAS, ARA UN POBLE COM ABANS... de 1975.

Atentament,

Joan Verger Rossinyol
Geroni Nicolau Garau
Mateu Ginard Sampol

Resposta del director

Trob que no he d'esperar el pròxim número per constatar les tres cartes rebudes el mes passat i que publicam a la pàgina anterior, a fi d'exposar, per la meua part, la decisió de Felip Munar de no continuar, per ara, col·laborant literàriament a **Bona Pau**.

En primer lloc consider que no tots han llegit bé el seu article del darrer número. Ni li hem aconsellat mai deixar les seves col·laboracions ni convidat a abandonar-les, ni tampoc ell ho exposa. El que li vaig dir és exactament el que ell manifesta.

Bona Pau possiblement ha anat sortint mensualment al llarg de 49 anys perquè hem eludit tot quan hem pogut la qüestió partidista. Sols en temps d'eleccions hem convidat els candidats perquè exposassin el seu programa polític. I si en altres ocasions hem publicat entrevistes, "petjades" o altres escrits referits a unes o altres persones, ho hem fet sempre sense mirar el seu "color" polític. És natural que tothom tenguí les seves preferències. I quan un montuïrer ha assolit càrrecs de rellevància política, social o professional, el qui firma ha estat el primer en fer veure –personalment o mitjançant un col·laborador– damunt aquestes pàgines les seves opinions, tot sabent que no agradaria als qui no coincidien política-ment. En tractar-se d'un montuïrer, basta.

Quan convidarem fa quasi tres anys Felip Munar, sabent les seves inqüestionables qualitats, amb la intenció que col·laboràs a **Bona Pau**, ho férem perquè ens oferís el que tant sap de cultura popular amb totes les seves vessants.

Com a responsable som el primer que veuria amb satisfacció que Felip Munar reconsideràs la seva decisió i poguéssim tornar gaudir dels seus articles. Ah! Personalment vaig esser el primer sorprès quan vaig rebre l'article del mes passat amb el seu "Fins prest". No suposava que en aquests moments prenguéssim aquesta, per a mi, inesperada decisió.

Onofre Arbona

Glosa

Divertit molt i gasta poc

A tots els pobles de l'illa fan festes, i és normal, però aquí tenim sa fira el mateix mes que Nadal. Tot l'any gastam tira-tira per veure si estalviam, i entre Nadal i sa fira acabam sense un real.

Germanets montuïrers: per sa fira i Nadal no gasteu tots els doblers perquè llavors ve cap d'any i n'haureu de mester més; i aquí és que hi haurà mal si ens han fuit tots els papers.

Antònia Adrover

Poema

La mestra espera el darrer dia per plorar

Els ve denou el lloc com una estranya entrada de colors.

Els solitaris crits de tristor de la sortida de ca seva actuen ara com un seguit de primes veus insegures atiadades dins una orquestra de petits planys.

Entorn de la tauleta, sense diferències, s'escampen els adéus.

Sense espai per al silenci, s'engrandeix la separació que ens

construeix,

la mateixa que prepara el seu recorregut constant,

la s'equiva ens ens avisa que transitam les seves aigües quan ja som torrent, o riu o mar o safareig dormit.

O consciència que admira la miconia d'aigua que regalima de les manetes dels

infants,

després de jugar o sentir-se estimats, com si fos l'única aigua de la què venim.

Gemeguen el perfum de la tristesa les mans que amollen les manetes, així com van allunyant-se.

S'escolta la seva flaire l'endemà.

Entretant, la mestra calma i consola.

Ferma sabatetes i rega els geranis.

Ella espera el darrer dia per plorar.

Lluís Servera Sitjar

(Del poemari "El desgel de la memòria" que es publicarà el gener del 2001).

La Luna

(sobre la colina de los molinos blancos)

Artesania Mallorquina y oriental. Arte y antigüedades. Una tienda que respira sosiego con una mezcla de musica suave y un toque de incienso. Una parada obligatoria para personas con inquietudes culturales importantes...si, en Montuiri (la colina con los molinos blancos)

Carrer MAYOR 11. Montuiri. Mallorca. Isles Balears.

Antoni Cerdà Miralles "Ferrerico"

Es considera el primer xòfer de passatgers amb cotxe que hi hagué a Montuïri

Quan en Joan Cerdà "Ferrerico" i na Maria Miralles "Marrona" es casaren a Montuïri un dia dels primers anys del segle XX, matrimoni que amb el temps va engendrar el personatge d'aquest escrit, a la vila encara no s'havia vist cap dels vehicles que posteriorment els batiaren com a "carros de foc" i que amb el pas dels anys serien coneguts com a cotxes. No obstant, el segon dels seus fills, en Toni, de qui en aquesta succinta biografia volem presentar com el primer xòfer de passatgers amb cotxe que hi ha hagut i prestà els seus serveis a la gent de Montuïri, fou un jove amb intuïció i, com el seu pare, dels més avançats del seu temps.

Antoni Cerdà Miralles, que va néixer el 15 de juny de 1908, a semblança, com hem dit, del seu pare que tenia una ferma inclinació i dedicació per tot quan es relacionava amb la mecànica i sobretot l'electricitat, Antoni la tengué per conduir cotxe, destresa que va aconseguir abans de 1930.

El nostre ressenyat de petit anà a escola amb el capellà Palou, a ca seva, i quan tengué 9 o 10 anys ja feia d'escolanet, en aquell temps en què l'escolà major era mestre Sion. Quants d'anys va recordar en Toni aquells plats de bunyols que l'escolà major els portava a ell, en Francesc "Soqueta" i en Pere "Cardaix" l'horabaixa del dia de Tots Sants perquè tenguessin força i satisfacció per tocar les campanes des de primeres hores de l'horabaixa fins entrada de fosca!

A diferència d'altres al·lots, ell no fou llogat per anar a fer feina a fora vila. El seu pare el feia anar amb ell per aguantar-li l'escala o donar una mà a les feines

d'electricista. Però l'any 1926, quan sols tenia 18 anys, va anar voluntari a fer el servei militar a Son Bonet i és molt possible que allà aprengué a conduir, perquè abans de 1930 en certa ocasió el metge Munar es va posar malalt i ell feia de xòfer a les visites mèdiques que el facultatiu havia de fer pels diferents domicilis del poble.

El mateix Toni contava que el primer transport de persones que havia vist amb vehicle mecànic era un camió de Porreres de roda plena. Però posteriorment en dugueren un a Montuïri, també de roda plena, que datava de la primera Guerra Europea.

El primer cotxe de servei per llogar que en Toni tengué fou l'any 1931, si bé el seu primer carnet de conduir data de 26-11-32. Un poc més endavant, amb un soci varen comprar un camió de transport de passatgers. Un temps aquell que per anar a Ciutat feien pagar una pesseta i 75 cèntims, però si adquirien el bitllet d'anada i tornada sols costava dues pessetes. Ah! I com que en aquelles saons les carreteres no estaven asfaltades, els pocs cotxes que hi circulaven no podien passar dels 30 quilòmetres per hora. No manca dir que una hora no era suficient per fer aquest trajecte, ja que entre atu-

rades i avançaments a carros es perdia molt de temps. I, per altra part, per poder conduir el camió es necessitava el carnet de primera, i això perquè sols era de 20 places, perquè si en tenia més es necessitava que fos l'especial.

En aquell temps feia una viatge a Palma cada dia, però els dissabtes, tres, ja que molts de passatgers aprofitaven els mercats dels dissabtes a Ciutat per a compra-ventes, fer tractes o entrevistes.

Per altra part, els anys del Moviment (1936-39) l'obligaren a posar el seu cotxe i ell com a xòfer, a disposició del Comandant Militar de Montuïri, aleshores don Pere Sancho, el senyor de Son Comelles. Fou per això que li varen estendre un document mitjançant el qual li ordenaven a més que el Comandant Militar era l'única persona que li podia manar feines.

Anys abans, però, era el 1933, s'havia casat amb Pereta Mayol Jaume "Caragola", i el 1934 ja naixia na Maria, i posteriorment Catalina, Joan i Antoni.

Es pot dir que la professió de tota la vida d'en Toni "Ferrerico" fou la de xòfer, si bé no sempre va conduir el seu, sinó que algun temps va menar el cotxe de passatgers de Can Lull. Per altra part ja havia començat amb el seu pare, ajudant-li, a posar tot l'enllumenat per a les festes de Sant Bartomeu, i quan el seu predecessor es va retirar de la feina, ell encara va continuar amb la mateixa tasca, tant és així que es pot dir que per espai d'uns 40 anys va posar aquesta il·luminació.

Més endavant vengué el temps en què a quasi totes les cases hi havia cotxe i ell poc a poc es va haver de retirar com a professional del volant, encara que va conduir cotxe fins que va tenir 84 anys, un any i mig abans de morir, ja que la seva defunció data del 13 de gener de 1994. Ja ho havia dit ell moltes vegades: "En llevar-me el carnet i deixar el cotxe em puc morir". I això que al llarg d'aquests 50 anys i pico de conduir cotxe no va tenir cap accident mai. És per això que cal considerar-lo com una persona, la professió de la qual va desenvolupar amb encert i delit.

O. Arbona

Curiositat històrica

Dia 29 de maig de 1898 una part de l'exèrcit que hi havia a Mallorca venia de Porreres i va entrar a Montuïri pel carrer Cerdón (avui Ramón Llull) amb la música i les autoritats que l'esperaven en el pou del Dau. Després prosseguiren cap a Sineu. Eren 850 d'infanteria i 130 de cavalleria.

En *Picarol* i en *Menut*

Tot allò que escriuen en aquesta revista en Felip Munar i en Biel de Sabó m'agrada molt. En Biel ho escriu, intercalant glosses, barrejant fets i costums pageses, humorístiques unes, serioses i romàntiques altres, també crítiques i d'allò que gaudesc és de les "collonades" de caire polític que es tira amb en Felip Munar, tot em sembla bé, trob té un cert toc de gràcia.

En quant a en Felip Munar dins els seus escrits no té per costum inserir glosses, però sí apart, i, quines glosses més ben dites en referència a allò que ell creu i de rèplica a les d'en Biel, ja sabeu allò que diu que 3+2 no foren cinc. Potser a algú no les faci gaire gràcia, ara pel que a mi respecta voldria continuassin amb la seva polèmica i tirant-se coces. Però pel que sembla ja han acabat. Als dos darrers números no s'han fet gens de referència un amb l'altre.

El fet que en Felip hagi estat regidor de l'ajuntament de Lloret de Vista Alegre explica que els seus articles sien referent a política, però ell és sincer, tal com ho pensa i creu ho escriu, a més ho fa de manera clara, transparent, dient la veritat. Aquest dir a uns agrada i a altres no tant, segurament per tenir idees de diferent signe polític.

D'en Biel em va cridar l'atenció el seu article del passat mes febrer en rèplica a la glosa d'en Felip publicada el mes de ge-

ner on fa al·lusió a allò que jo vaig escriure l'abril del 99 referent a dos ja populars cavalls; en *Picarol* i en *Menut*. Aquests es varen passejar per Ciutat tirant d'una galera amb motiu de la diada de les Illes Balears celebrada l'any passat.

Ho vaig escriure així: "Tiraven d'ella els millors sementals d'autèntica raça mallorquina, en *Picarol* i en *Menut*, aquests cavalls, tant per la seva presència com pel seu enteniment són l'admiració de per tot allà on actuen. En Biel escriu: Quina lliçó més senzilla. S'entenen!

Vull contestar a n'en Biel dient-li que crec que em va entendre però no sé si del tot. Intentaré explicar-me.

En *Picarol* és un cavall semental negre, ben plantat i conegut gairebé arreu de Mallorca per la seva actuació a totes les festes i exposicions que organitza el PRAIB (Protecció Races Autòctones de Mallorca). El motiu d'haver agafat tanta popularitat es deu a que el munta en Toni Sureda, un al·lot que actualment té 14 anys però fa quatre anys que ja el muntava i està ensinistrat per ell mateix. Perquè un al·lot pugui ensinistrar un cavall sencer, tan un com l'altre, han d'esser intel·ligents. L'al·lot ha de tenir molt de coratge i confiar que el cavall l'oibeirà ja que un semental estant sense capar, quan no obeeix es delicat. Idò a les seves ordres en *Picarol* s'empina, s'agenolla, s'ajeu, corre tira-tira, galopa, corre de

costat, amb dues potes i tot allò que li mana en Toniet.

En quant a n'en *Menut* si bé no arriba a fer tantes coses com el seu company també és molt entenent. Quan li diuen "arri" camina, en dir-li "ou" s'atura, enrera recula i això és el que volia donar a entendre, que els dos animals entenen les ordres.

Tu Biel entens que són els dos cavalls que s'entenen i no t'equivoques. Com que ambdós són entenents quan senten la veu "arre" saben que han de partir tots dos a la una, quan les diuen volta s'ha d'entendre si ha de voltar a la dreta o a l'esquerra segons ordres del qui les comanda o en base a les estirades de la regna, ja que si un volta cap aquí i l'altre cap allà deçà les forces es neutralitzen, es cansen i no avancen. Semblant a l'estirar corda que el nus no es mou si hi ha igualtat de forces. Arriba però que els que tiren d'una part flauegen o senzillament amollen i els de l'altre cap cauen de cul. Es pot dir que ningú ha guanyat.

Segurament hauràs vist llaurar amb el parell i l'arada en rodes per *Son Juan Arnau* i sabràs que les bísties van enganxades a l'arada mitjançant un balanç oscil·lant. Per fer bona llaurada i que reti, el parell de bísties, a més d'entendre les ordres del parell també s'han d'entendre entre elles dues i estirar a l'uníson; si una va més endavant que l'altre el balanç va tort, i l'arada es tira cap a un costat i el solc no surt ben dret. D'aquí surt la dita quan dos no s'entenen gaire: Jo amb en Pere no llauram dret. O també; en Pere i en Pau no llauran dret.

Tot i així, te n'hauràs adonat que el parell no s'entén fins que fa cert temps que estiren junts i si quant ja s'avenen per les causes que siguin se substitueix una de les dues bísties per una altra que no han tirat mai juntes. D'un començament tiren tort, però si són intel·ligents, com ho són en *Picarol* i en *Menut*, ben aviat i sense esperar ordres saben quan s'han d'aturar, quan han de voltar, quan han de córrer i així unint forces se'n van cap endavant.

Com que vosaltres, intel·ligents ho sou, sense rebre ordres amb unes quantes empentes més segur us entendreu i seguireu endavant.

I no vull acabar sense felicitar en Biel per la seva glosa del passat mes referent a na *Civina*, la ja popular egua autòctona mallorquina que el passat gener va parir un cavallet negre, fill del famós i esmentat cavall semental *Picarol*.

Sion Nicolau Abril 2000

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuiri

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Alegres i gracioses

No sempre estaven molt serioses aquelles persones que s'havien de fotografiar, com es pot veure en aquesta instantània. Més bé semblen rialleres, quasi totes, i fins i tot en Jordi Aloi "Bruixó", quan una l'acarona pel front. Era en el Puig el dia de la festa de Cirst Rei de 1946 quan en un moment d'esbarjo es va captar aquesta foto. Elles són na Coloma Mascaró "Punta", na Maria Miralles "Reus", na Francisca Verger "Secretària", na Margalida Jordà "Solandera", na Catalina Arbona "Quelet" i na Francisca Sampol "Rossa".

Records d'infantesa

Aquells jocs de nins...

Era en temps de la república, concretament entre el 1933 i 1935, quan encara érem petits i a la sortida d'escola o els dies que no n'hi havia, ens ajuntàvem un grapat de nins, uns més amics que els altres, quan els nostres pares no ens obligaven a anar amb ells a fora vila a ajudar-los.

Moltes vegades no sabíem que fer ni on anar a passar una estona, però també eren molts els dies en què jugàvem a "rompes" damunt una capsa de mistos. En aquell temps amb molta freqüència se'ns ocorria anar a la portassa del cafè de Can Toni de Sa Costa, en el mateix lloc on ara hi ha "Sa Nostra". Allà era ell lloc on les dones en haver fet neteja del cafè hi tiraven les "agranadures" i, naturalment, on també hi trobàvem moltes cap-

ses de mistos de les que tants d'homes fumadors n'havien buidades. I d'aquestes capsos en sortien dos "rompes", o sia dues estampetes que il·lustraven cada una de les cares de la capseta de mistos. A vegades ens embrutàvem ls mans, però els calçons servien per netejar-les.

Llavors, o bé allà mateix o bé a un carrer poc transitat ja ens posàvem a jugar. Però no sempre era a "rompes", sinó que sovint, segons la temporada, jugàvem a baldufes o a bolles de fang. Han passat tants d'anys, ja que sols en tenia 9 o 10 i ara en tenc 75, que molts d'aquells fets ja se m'han oblidat. Però record que hi venien en Guillem "Niu", en Joan "Carboner", en Miquel "Pollet"... i altres que ja no record.

Quan fórem dos o tres anys majors, en mig de plaça també jugàvem a la "cape-ta", no a "rompes", que no costaven cap doblor, i poc a poc ho anàrem fent a 10 cèntims, a un velló i fins i tot a una peseta. Possiblement érem els mateixos, però també s'hi afegien en Monserrat "Pelós", en Pep "Comelles" i bastants més. I en tomar-la tornàvem assentar i cada vegada hi haviem de posar la mateixa quantitat prèviament acordada, i el guanyador se les enduia totes. I la mateixa cosa fèiem quan jugàvem a "tella".

Molts altres nins, i també nosaltres, anàvem amb freqüència a jugar a la carnisseria (lloc ben sabut per tota la gent d'aquell temps i que va desaparèixer en construir l'actual casa de la vila, ja que físicament estaria davall les actuals oficines de l'Ajuntament).

Relatat per Llorenç Mayol Verger "Fideuer"

PRESÈNCIA DE MONTUÏRI A LA PREMSA POPULAR DEL VUIT-CENTS (III)

La premsa costumista tractava temes sobre joventut, embulls, enamorament, natura o religió

(Continuació)

b.- El jovent del dia

Estudiants, metges, missers i notaris són freqüentment criticats pel poble que els acusava de guanyar molts diners a costa d'un mal exercici de la seva professió. Els estudiants tradicionalment se'ls considerava partidaris de fer moltes bel·landines i poca feina. Anar va Ciutat i, en lloc d'estudiar, perdre el temps, jugant a cartes, o anant al ball, és un tema molt tractat pels costumistes mallorquins.

També els joves *calaveres* que les festejaven totes. Sobre el tema del festeig hi ha moltes teories: la joventut de l'al·lota, l'interès o la fortuna...Es critica la poca vergonya d'aquests joves que es dediquen a festejar-les totes, fins que les tenen enamorades.

No queden exempts tampoc aquells que freqüenten les sales de joc i els balls. El cert és que tots aquells balls, festes i jocs, vists a través de l'òptica d'una societat força conservadora i reaccionària, eren considerats com una font de pecat, d'una dubtosa moralitat. Així es ressaltaven sempre els vicis i defectes, és a dir, els aspectes negatius que comporta assistir a tals reunions: baralles, borratxeres, al·lotes enganyades, molèsties i disgusts...A Mallorca sempre hi ha hagut una vertadera *mania* pel joc i una

A principis del segle XX es feien moltes "bauxes". Vet ací cinc "personatges" populars del poble. D'esquerra a dreta: Pere Miralles "Pierres", Josep Manera "Carro", Gabriel Cerdà Miralles "Badia" i el "Jefe" de l'estació. Assegut: Miquel Mayol "Catxeto"

esperança que tenen molts de fiar més a la sort que no al treball.

Els balls i serenates ens servien perfectament una imatge costumista i colorista de l'època: els vestits -monja, pagesa-; l'ambient -careta ben fermada, ventalls amb platallons, música i confusió, trepitjades i empentes-, i la declaració d'amor. La moralitat final, però, sempre respon a un criteri de reprovació d'aquestes funcions que només duen pel ca-

mí de la perdició, o del desengany amorós.

c.- Els embulls i embustes de tota casta

La divisió social dels mallorquins contemplava una espècie de castes: botifarres, mossons, senyors i menestrals, pràcticament incommunicables entre ells, i complicades en el camp amb una altra subdivisió entre amor i pagesos.

Moltes de les crítiques afecten els rics, sobretot per les seves falses devocions. No critiquen d'ells les *beatures* que solen fer -que és una part important i demostrativa de la seva classe social-, més aviat la crítica se centra en les intencions d'aquestes *beatures*, no per devoció, sinó en benefici propi. Així, els dos aspectes més criticats de la gent rica versen sobre la corrupció econòmica i l'estafa, tot i que, essent una persona rica, malauradament, la societat li ho perdonarà. També es critica de la gent rica la seva ignorància i incultura -n'és el cas dels mossons que ja hem esmentat-.

També aquells que atempten contra la dignitat no se n'escapen de la crítica. I és que la pèrdua de confiança en les persones es valora com un tret totalment negatiu, i més, tractant-se, com sabem, d'u-

Restaurant PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31

• Tlf. 64 63 14

• Montuïri

na societat conservadora, això sí, del tot hospitalària. Els embulls són vists com una trampa a la qual s'ha de posar remei, ja que segons la gent de l'època, són la causa de quasi tots els mals que pateixen: egoisme, mentida, picardia....

d.- El tema amorós

L'amor no havia de mostrar-se en públic; romania per a la vida íntima de les persones. Veïem diferents concepcions referents al tema amorós, tot idealitzant les composicions a l'estil del romanticisme més ortodox. El sentimentalisme dels illencs arriba a fer-nos veure en la dona mallorquina uns trets dolços i melodiosos. La literatura popular no fa més que confirmar aquestes apreciacions: el caràcter tendre i donat a somiejar de les al·lotes mallorquines de l'època; l'apassionament dels joves (que mesclen dins la seva mentalitat, la duresa d'una vida de privacions i feines, amb la tendresa de l'enamorament i del galanteig).

Aquest caràcter tendre i somiador de la dona, fruit de les petjades d'un romanticisme encara no periclitat, contrasta de vegades amb la sàtira o caricaturització que l'home fa d'ella en nombroses ocasions:

"M'adules,
m'enganes,
m'insultes
l'honor,
m'embafes,
m'apures,
i em causes
horror".

e.- La natura

Quasi la totalitat dels escrits sobre aquest tema responen a mites o consideracions bucòliques del camp, molt pròpies de gent de ciutat que, potser, són preàmbuls de la visió del camp que tendran els poetes de l'Escola Mallorquina, i que ja trobàvem en un poeta romàntic com Josep Lluís Pons i Gallarza. Així, les deleïtats de la natura responen al tractament decimonònic d'aquesta idealització que suposa contemplar el seu paisatge i elements: una posta de sol, l'aire pur i la llibertat; costums personals de la gent que hi habita.

Fan, per tant, un doble tractament de la natura: a) com a lloc idíl·lic, sinònim de llibertat i, b) com a refugi de la ciutat i dels seus renous. Aquestes comparacions entre camp/ciutat es realitzen des de diversos punts de vista. De vegades

es contrasta l'alegria, el goig i benestar del camp, enfrontats amb la contaminació, renou i mala olor de la ciutat.

En altres circumstàncies se'n parla amb admiració i reverència de les bel·leses i tresors amagats dins la natura. És el tractament de la natura com a mare de tot element dinàmic i viu; sempre està en moviment, mai no descansa, doncs crea, fa néixer, fa créixer....

Esmenten els elements que fan treballar i admirar la natura: els ocells amb el seu cant, nou de trinca; l'experiència que han agafat sens que ningú no els hi ensenyàs; els pollets que després de nats ja saben traçar-se la seva pròpia subsistència...Aquesta escala *platònica*: bellesa, natura, tan utilitzada pels escriptors del segle XVI, arribarà fins i tot, en alguns casos, a uns extrems totalment reflexius.

f.- La religió

La religió d'una manera o l'altra està present en molts escrits, i ho podríem resumir en la defensa del catolicisme, enfrontat a les altres religions i a l'ateisme.

Potser alguna és expositiva de les idees cristianes o catòliques, és a dir, del missatge evangèlic. El fet d'esser catòlic ho enfoquen sempre com a model o identitat d'espiritualitat, honradesa i refinament. Catòlic per a ells no suposa anar cada diumenge a missa i combregar una vegada en l'any, sinó que catòlic "és

La superstició, les llegendes, les rondalles... també eren temes que la premsa del vuit-cents tractava amb certa freqüència, a més de les ideologies conservadores o lliberals

aquell que fa es bé cada dia i va directe a cercar sa veritat".

Aquest tractament religiós de vegades serà una font de la ideologia conservadora i un mitjà de propaganda contra els diaris ultraliberals i propagandístics de Ciutat. Altres aprofitaran per fer una mena de sermó religiós; per a donar unes lliçons moralitzadores sobre fer el bé, tot donant exemples com el que pot ocórrer a una persona que renega de la religió catòlica, assumit en un desengany i desesperació:

"Oh, Déu del Cel, conecara
que en veritat és així:
des des moment que vaig perdre
sa fe cristiana, he patit".

El dimoni és un dels altres temes més tractats en l'apartat de la religió, tan en consonància amb la superstició i llegenda popular, especialment a les rondalles. El dimoni com a símbol d'opulència, tot comparant-lo, unes vegades, amb alguns estaments socials de l'època; en altres, relacionat amb una persona pobra, misèrra, quan gairebé tots ells pensen el contrari, "*ja que és un gran capitalista que se'n duu tots els doblers*":

"El dimoni haveu vençut;
Els mals del món heu llevat;
I a s'homo lo haveu curat
Rollant grans rius de salut".

(Continuarà)

Gabriel Juan i Galmés

Montuiri

971 646 460

Bar Can Pieres

Orquidea

Perlas
Orquidea®

L'equip cadet de bàsquet ha guanyat tots els partits de la fase classificatòria

L'equip de bàsquet cadet femení ha guanyat tots els partits de la fase classificatòria. A la lligueta hi han intervingut quatre equips. El Montuïri ha quedat primer la qual cosa li ha permès classificar-se per al campionat de Mallorca grup A que està integrat pels campions de cada grup d'aquesta fase prèvia. Són Pla de Na Tesa, Sant Josep Obrer, Campos, Joventut Mariana A, Hispània, Joventut Lluçmajor, Montuïri, Selecció Balear infantil, Cide i Bons Aires A. La primera jornada es disputà el darrer cap de setmana de novembre i la darrera se celebrarà el 7 d'abril.

El mes passat començaren l'activitat comarcal els equips de futbol sala. L'escola presenta dos equips a categoria iniciació. L'equip A juga amb Espanya de Lluçmajor, Algaida, Cala d'Or, Escola Nova de Porreres, Sant Alfons A de Felanitx, Santa Eugènia i Petra A mentre que els rivals de l'equip B són Lloret, Sant Joan, Santanyí, Sant Alfons B i Petra B. La competició es disputa pel sistema lliga i acaba per Pasqua. Després faran les habitual trobades comarcals.

L'equip de bàsquet cadet femení, primer de la fase classificatòria

RESULTATS MES DE NOVEMBRE

FUTBOL

III divisió

Montuïri, 1 - Ferriolenc, 1
Montuïri, 1 - Vilafranca, 1
Montuïri, 3 - Cardassar, 2
Pollença, 4 - Montuïri, 0
Montuïri, 2 - Santa Ponça, 1

II regional

Montuïri, 3 - Sant Marçal, 2
Sóller, 7 - Montuïri, 0
Montuïri, 5 - Cala d'Or, 0
Sa Vileta, 2 - Montuïri, 2

Juvenils

Montuïri/Vilafr, 1 - Santa Ponça, 2
Montuïri/Vilafr, 2 - Santa Maria, 2
Escolar, 6 - Montuïri/Vilafr, 0

Cadets

Cardassar, 4 - Montuïri, 1
Ses Salines, 2 - Montuïri, 2
Montuïri, 0 - Murer, 0

Infantils

Montuïri, 0 - At Manacor, 1
Montuïri, 4 - Barracar, 3
B Cala Millor, 5 - Montuïri, 0

Alevins

Collerense, 4 - Montuïri, 2
Camp Rodó, 9 - Montuïri, 0

Benjamins futbol 7

Marier, 2 - Montuïri, 3
Lloret, 2 - Montuïri, 4
Montuïri, 5 - Manacorins, 3
Escolar, 3 - Montuïri, 0

FUTBOL SALA SENIOR

Cafè Can Putxet, 3 - Ca Na Poeta, 4

BÀSQUET FEMENÍ

Sènior

Montuïri, 40 - Pollença, 39
Binissalem, 43 - Montuïri, 54
Montuïri, 30 - Felanitx A, 61
Santa Mònica, 55 - Montuïri, 54

Júnior

Montuïri, 33 - Campos, 43
MGG Sant Llorenç, 46 - Montuïri, 50

Cadets

J Capó Felanitx B, 17 - Montuïri, 70
Cala d'or, 26 - Montuïri, 51
Montuïri, 60 - Sagrat, Cor, 20

Minibàsquet

Montuïri, 29 - Lloseta, 2
Molinar, 9 - Montuïri, 20
Montuïri, 38 - Bons Aires, 18
Andratx, 16 - Montuïri, 12

Biel Gomila

Instantània d'un dels darrers partits de futbol jugats en Es Revolt on el dos contendents s'esforcen per fer-se amb el control del balon

Classificació final

Fase prèvia basquet cadet

Montuïri	6	6	0	393	140	12
Sagrat Cor	6	3	3	197	236	9
Cala D'Or	6	3	3	200	214	9
Joan Capó	6	0	6	125	325	6

ADVENT 2000

Ja s'acosta Nadal, però abans d'aquesta data tan significativa pels cristians; l'Església ens convida a celebrar l'Advent. Durant aquest temps som convidats a preparar el camí del Senyor. En la plenitud dels temps Déu ha decidit fer-se home. Nadal ens avoca aquest fet que canvià la història dels homes.

Hem volgut donar un nom a l'Advent d'aquest nou mil·lenni: "Jesús ve... Obri-li el teu cor".

ESGLÉSIA DIOCESANA

La col·lecta per ajudar a sostenir les despeses de l'Església diocesana va ser de 41.475 pts. Moltes gràcies a tots els que hi heu col·laborat. Amb aquesta aportació, a més d'ajudar a les altres esglésies més necessitades de Mallorca ens ajuda a prendre consciència que l'Església som tots els batejats i ens hem d'esforçar per mantenir i conservar les estructures materials que els nostres avantpassats edificaren i que avui ens resulten cares per la seva conservació i embelliment.

CELEBRACIÓ DE LA RECONCILIACIÓ

Per poder respondre a les necessitats dels feligresos oferim dues possibilitats:

1.- Abans de les Eucaristies:

Durant el temps de l'Advent abans de les Eucaristies del dissabte i diumenge, hi haurà un sacerdot disponible a la capella del Roser per totes aquelles persones que vulguin confessar-se.

2.- Confessió comunitària:

El divendres dia 22 a les 20'00 hi haurà la celebració de la reconciliació comunitària.

Les dues possibilitats són un bon moment per reflexionar i demanar perdó mitjançant el sacrament que ens reconcilia en Déu i amb els homes.

MATINES DE NADAL

Les matines de Nadal ens evoquen tendresa, innocència, fraternitat. Tots som convidats a fer-nos infants per mirar amb ulls nous al Déu que s'ha fet home. Per motius pastorals aquest any les celebrarem a les 20'00. Seguint un costum ben mallorquí hi haurà la participació de la Sibil·la, l'anunci de l'àngel i el sermó de la calenda. La col·lecta d'aquest dia anirà destinada a Càritas diocesana perquè pugui atendre les nombroses peticions d'ajuda dels nostres germans pobres.

Detall del naixement que a mode de betlem estava exposat l'any passat a l'altar major de l'església. Que el Messies ens dugui la pau a tots. Enhorabona i molts d'anys!

El millor llenguatge sobre el Déu de la confiança

Vaig dir a l'ametller: ¡Parlem de Déu!

i l'ametller va florir.

Vaig dir al pobre: ¡Parlem de Déu!

i el pobre m'oferí la seva capa.

Vaig dir al somni: ¡parlem de Déu!

i el somni es feu realitat.

Vaig dir a la casa: ¡Parlem de Déu!

i la casa obrí la porta.

Vaig dir a la naturalesa: ¡Parlem de Déu!

i la naturalesa es va cobrir de gentilesa.

Vaig dir a un nin: ¡Parlem de Déu!

i el nin somrigué.

Vaig dir al rossinyol: ¡Parlem de Déu!

i el rossinyol es posà a cantar.

Vaig dir al violent: ¡Parlem de Déu!

i el violent deixà les seves armes.

Vaig dir al dolor: ¡Parlem de Déu!
i el dolor es transformà en agraïment.

Vaig dir a la font: ¡Parlem de Déu!
i la font brollà d'aigua.

Vaig dir a la mare: ¡Parlem de Déu!

i la mare me besà.

Vaig dir al pare: ¡Parlem de Déu!

i el pare m'abraçà.

Vaig dir a la mà: ¡Parlem de Déu!

i la mà es convertí en servei.

Vaig dir a l'enemic: ¡Parlem de Déu!

i l'enemic me va allargar la mà.

Vaig dir a la veu: ¡Parlem de Déu!

i la veu no va trobar paraules.

Vaig dir a la Bíblia: ¡Parlem de Déu!

i la Bíblia me digué "Deu és amor".

Vaig dir a Jesús: ¡Parlem de Déu!

i Jesús m'ensenyà el "Pare nostre".

Demografia

Novembre de 2000

Defuncions

Dia 27.- Ventura Rigo Amengual "Pèl", fadrina, de 77 anys.

Matrimonis

Dia 11.- Joan Ferrà Llompert amb Antònia Bauzà Servera.

Temps passat

10 anys enrere

Desembre de 1990

Nova il·luminació a l'església

La nit de matines de 1990 en el moment de glòria en va encendre la nova il·luminació del temple, la qual fa ressaltar la bella arquitectura i les pintures de la volta central. La gent es va desfer en elogis.

25 anys enrere

Desembre de 1975

Torneig de billar

Dia 19 de desembre de 1975 va acabar el torneig de billar que des de feia dos mesos se celebrava en el bar Sastre. El mateix dia s'entregaren els trofeus, essent el vuitè primeres, per aquest ordre, Joan Mas (campió), Gabriel Sastre, Joan Pocoví, Joan Barceló, Gabriel Vich, Miquel Cerdà, Pau Rossinyol i Josep Noguera.

50 anys enrere

Desembre de 1950

Carretera del Puig

Dia 20 de desembre de 1950 el Governador Civil, José Manuel Pardo Suárez, va visitar Montuïri i el Puig, però sobretot les obres de la nova carretera i la feina que s'hi feia. Se'n tornà molt satisfet i va prometre noves aportacions econòmiques.

100 anys enrere

Desembre de 1900

Demanen la Guàrdia Civil

Les forces vives de Montuïri -persones importants i principals propietaris- tengueren una reunió a principis de desembre de 1900 per tal de demanar la instal·lació de la Guàrdia Civil al poble. L'Ajuntament, per la seva part, va acordar demanar-ho del Governador Civil.

Casa per a escorxador

Tota vegada que a la vila no es disposava de "Matadero Municipal", la Corporació dia 26 de desembre de 1900 va acordar adquirir per a tal fi la casa situada en el carrer de la Creu (den Gegues) nº 11.

Noces d'argent

22 desembre 1975

Mateu Rigo Bonet "Rigo" amb Francisca Amengual Jaume "d'Es Figueras".

Apotecaries

3 Dbre. Porreres	24 Dbre. Ariany
10 " St. Joan	31 " Montuïri
17 " Vilafranca	

Cuinar en casa

Xampinyons farcits

Ingredients

Xampinyons
Alls
Julivert
1 Ou
Carn picada
Pebre bo
Sal
Galeta picada

Elaboració

Per fer el farciment es piquen els troncs dels xampinyons ben petit amb l'all i el julivert. Després s'hi afegeix la carn picada, l'ou, la sal i el pebre bo. Amb la pasta s'omplen els xampinyons i després s'hi afegeix la galeta picada, damunt. Es col·loquen dins d'una palangana de forn amb un poc d'aigua i "avecrem". I s'enformen.

Margalida Cerdà "Poeta"

Pluviometria

Novembre de 2000

Dia	8	0'4 litres m²		
"	13	15'1	"	"
"	15	33'6	"	"
"	16	5'9	"	"
"	17	0'6	"	"
"	20	6'9	"	"
"	23	3'4	"	"
Total	65'9	"	"	"

Cal observar que durant els mesos de gener a agost d'enguany ha plogut 143 litres en total. I en canvi els tres darrers mesos (setembre, octubre i novembre) ja han caigut 227'7 litres m²)

Glosa

A l'Euro

Recordaré per sa vida;
com jo, d'altres n'hi ha més,
i és pes canvi des doblers
que van cresquent cada dia.
Si aquest ingrés no fugia,
sa nostra paga des vells;
jo fins aquí no me'n queix,
més o manco se pot viure.
He sentit dir per la vila
que en s'Euro retrans molt més:
pagarem en pocs doblers;
això a tots mos gradaria.
Preparem-nos per sa fira,
sa màquina compraria
si n'hi havia que ne fes.

Amador Font

VERGER

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

Molts d'anys per a tothom!

Ha tornat Nadal i ens desitjam molts d'anys... Però molts d'anys de què? Molts d'anys per qui? Vos heu aturat a pensar un moment aquestes xifres...?

Sabia vostè que, entre 1980 i 1993, les cinc-centes corporacions més grans del món van suprimir 4'4 milions de llocs de treball, mentre multiplicaven les seves vendes per 1'4, els seus actius per 2'3 i els sous d'alts executius per 6'1? A això anomenam competitivitat?

Sabia vostè que l'interès del deute que el Tercer Món paga als països industria-

litzats és més del doble de l'ajut que rep? Això és "legítim interès" o bé usura pura i dura?

Sabia vostè que els ingressos mitjos per habitant del món són de 5000 dòlars l'any, mentre que mil tres-cents milions d'aquests mateixos habitants malviuen amb 365 dòlars/any? I que, en aquest mateix món, entre 1989 i 1996, el nombre de multimilionaris va passar de 57 a 447?

Que la riquesa total de les 10 persones més riques del món equival a una vegada i mitja els ingressos de tots els països

Què podem fer, cadascú de nosaltres, perquè vertaderament siguin bons i millors els nostres anys?

menys desenvolupats junts?

O que només "360 persones acumulen tanta riquesa com la meitat de la població mundial"? Que "el 4% dels seus ingressos resoliria els problemes de tots els pobres" i que "la fortuna de tres d'aquestes persones és igual al PIB dels 48 països més pobres del planeta"? I sabia que alguns dels rics més grans del món, i sobretot d'Espanya, viuen a les nostres Illes?

Sabia vostè que el 1990 la desertització afectava, ja, el 30% de la terra? Que, a cada segon, desapareix del planeta una superfície arbrada equivalent a un camp de futbol? Que a Alemanya s'han perdut, ja, el 50% dels boscos, a Txecoslovàquia el 70% i a Etiòpia el 90%? I, per donar alguna dada d'Espanya: el 23% del territori (7 milions d'hectàrees) corre el risc d'anar a parar a la desertització total?

Sabia vostè que el 92% de la població mundial no té cotxe? Que, malgrat que als Estats Units hi hagi un automòbil per cada 1'8 habitants, i a Europa un per cada 2'8, a l'Àfrica n'hi ha un per cada 110 habitants, a l'Índia un per cada 554, i a la Xina un per cada 1374 habitants?

Ben segur que vostè sap... Que Raúl cobra mil milions de pts. l'any i no aconseguix marcar un gol per partit. En tot el país hi ha bastants metges que poden operar 3 o 4 vegades al dia, i vénen a guanyar uns cinc milions l'any... O bé: la plantilla del Barça val uns 50.000 milions de pts.

Però s'ha aturat a pensar que a Mallorca tenim 23.000 immigrants, dels quals uns 5.000 són il·legals? Que les nostres illes van al capdavant en la transmissió sexual de la sida, en el consum de drogues entre la joventut i que les joves que més avorten d'Espanya són les palmessanes?

Hi ha dades que fan pensar. És humà aquest estat de coses? Que en deu pensar el nostre Déu, per més culte que li donem? Què podem fer, cadascú de nosaltres, perquè vertaderament siguin bons i millors els nostres anys?

(Si en voleu saber més, consultau Cristianisme i Justícia. Fa més efecte que una copa de cava)

Casa
SAMPOL
ANTÒNIA VIDAL SAMPOL

I-luminació decorativa
Làmpades intempèrie
Pantalles
"Appliques"
Regals
Articles decoració

Carrer Missió, 14 (Travessia Oms) Tlf. 72 67 78 **Palma de Mallorca**

BAR - RESTAURANT

Can Miquel

Menú diari i a la carta
Hamburgueseria i Pizzeria

(Dimarts tancat)

Carrer Palma, 194 • Telf. 971 64 62 04 • Montuïri